

Čo by si o nás pomyslel Jozef Ambruš...?!

„Čo by si o nás Jozef Ambruš pomyslel, keby videl, v akom stave je slovenská textológia dnes?“ Týmito slovami sa prihovril (i prehovoril do svedomia) Rudolf Chmel všetkým reprezentantom slovenskej literárnej vedy – nielen tým, ktorí sa 11. septembra 2014 zúčastnili odborného seminára organizovaného pri príležitosti 100. výročia narodenia Jozefa Ambruša (1914 – 1993). Ústav slovenskej literatúry SAV ho pripravil ako v poradí už jedenáste pokračovanie cyklu *Pamäť literárnej vedy* a chcel si ním pripomenúť vedecké aktivity Jozefa Ambruša i aktuálny stav bádania v oblastiach, ktorým sa venoval vo svojom literárnohistorickom výskume počas pôsobenia v SAV.

Rudolf Chmel v úvodnom príhovore vysoko hodnotil predovšetkým Ambrušovu bohatú editorskú a textologickú prácu: desaťzväzkové vydanie diela Jána Hollého i jeho korešpondencie, prípravu vydania korešpondencie Jána Kollára (vyšiel len prvý zväzok) či kompletnú prípravu a realizáciu akademického vydania diela Ľudovíta Štúra. Za jeho najmonumentálnejšie dielo označil vydanie troch zväzkov Štúrovej korešpondencie a v súvislosti s náročnosťou tejto práce o ňom hovoril ako o „*otrokovi Štúra*“. (Materiál na to zbieral vyše pätnásť rokov.)

Spomenul aj jeho polemiky s Mikulášom Bakošom, či jeho úvahy o rozlišovaní čitateľských a kritických vydaní diel slovenskej literatúry, pri ktorých veľký dôraz kladol na zachovávanie ich jazykovej stránky i na dôsledne vypracované komentáre k textom či detailný a presný poznámkový aparát, ktoré sú pre čitateľa neoceniteľným zdrojom informácií.

Za všeobecného súhlasu zúčastnených Rudolf Chmel konštatoval, že kritériá Ambrušovej práce sú stále aktuálnym vzorom pre všetky generácie literárnych vedcov. Vďaka dôkladnej a poctivej „čiernej“ heuristickej robote a maximálne spoľahlivému materiálovému výskumu predstavuje jeho dielo dôležitý a priam nenahraditeľný segment literárnej vedy. V mnohých prípadoch je východiskovým bodom pre nasledujúci výskum celého radu ďalších problémov nášho literárneho vývinu. Takýto typ práce, a zvlášť v podaní Jozefa Ambruša, považuje Chmel za vedeckú bázu celej disciplíny, ba dokonca samotného Ambruša označil za jednu z najväčších autorít slovenskej literárnej vedy vôbec.

Spoločne s Annou Fischerovou-Šebestovou i ďalšími jeho súputníkmi či pamätníkmi si naňho zaspomínali nielen ako na vedca, ktorého odkaz je dôležitý pri poznávaní dejín národnej kultúry, ale aj ako na veľmi blízkeho človeka mimoriadnych kvalít či ako empatického kolegu s pevným charakterom, ktorý si zachoval i napriek všetkým peripeitiám v osobnom i profesionálnom živote. V súvislosti s tým Rudolf Chmel poznamenal, že „*na jeho životnom osude sa dajú demonštrovať osudy slovenského literárneho vedca 20. storočia*“.

Ambrušove aktivity v oblasti slavistiky, konkrétne jeho kontakty so slovinskou literatúrou podrobne zmapovali Saša Vojtechova Poklač a Miloslav Vojtech so zámerom zviditeľniť aj jeho prekladateľské i literárnokritické práce.

Beáta Mihalkovičová zase priblížila „atmosféru“ bývalej študovne Jozefa Ambruša (zanikla v roku 2006), ktorej fondy doposiaľ spravuje. Takmer kompletná Ambrušova knižnica i rukopisné pramene (excerpčné listky, strojopisy, časť korešpondencie) sú stále verejnosti prístupné ako súčasť Múzea Ľudovíta Štúra v Modre.

Druhý blok referátov (Eriky Brtáňovej: *Príspevok Jozefa Ambruša k výskumu klasicizmu*, Martiny Zajičkovej: *Dielo Jána Hollého v editorskom počíne Jozefa Ambruša* a Lenky Riškovej: *Z korešpondencie Jána Hollého*) ponúkol niekoľko konkrétnych príkladov toho, akú dôležitú úlohu zohral literárnohistorický výskum Jozefa Ambruša pre slovenskú literárnu vedu.

Osobitnou skupinou príspevkov v programe seminára boli príhovory Ambrušových priateľov, kolegov a pamätníkov: Augustína Maťovčíka, Viliama Turčányho či Evy Ferdinálovej, ktorí mu – okrem zdôrazňovania jeho závideniahodnej pracovnosti, pevnej vôle, dôslednosti a precíznosti – vyjadrili (v mene všetkých prítomných) nielen súkromné, ale aj verejné poďakovanie.

Aj preto veľmi intenzívne v auditóriu zarezonovala výzva zo záverečnej diskusie pripraviť o Jozefovi Ambrušovi samostatnú monografiu.

Lenka Rišková

Mgr. Lenka Rišková, PhD.
Ústav slovenskej literatúry SAV
Konventná 13
811 03 Bratislava
SR
e-mail: lenka.riskova@gmail.com

Slovenská literatúra – harmonogram redakčných uzávierok v roku 2015

Číslo 1: 15. december 2014

Číslo 2: 15. február 2015

Číslo 3: 15. apríl 2015

Číslo 4: 15. jún 2015

Číslo 5: 15. august 2015

Číslo 6: 15. október 2015

Rukopisy v súlade s redakčnou normou časopisu prosíme zasielať v elektronickej podobe na adresu redakcie usllred@savba.sk.